

PARK LAAGRAVEN

Flux landscape architecture / een nieuw landschapspark en 15.000 woningen voor de A12 zone Utrecht / in opdracht van Provinciaal Adviseur Utrecht Paul Roncken
/ ism TU Delft / ontwerp op eigen initiatief ism Paul Roncken/ ontwerp 2020

PARK LAAGRAVEN

Het gebied tussen Nieuwegein, Houten en Utrecht dreigt in de toekomst te worden bestemd als woningbouwlocatie. Flux komt met een alternatief plan, waarin de potentie van dit gebied als landschapspark en groene long voor metropoolregio Utrecht volledig wordt benut. Park Laagraven biedt een nieuwe benadering van landschappen in een de context van steeds verdere verstedelijking in de Provincie Utrecht. Landschappen met een sterke identiteit zijn hard nodig als tegenwicht op toenemende stedelijke druk. Het idee voor Park Laagraven is ontstaan als eigen initiatief, vanuit de behoefte aan een radicaal nieuwe visie op onze buitengebieden en daarmee een alternatief toekomstperspectief voor dit gebied. De inwonersaantallen en bijbehorende woningbouwambities in de provincie Utrecht blijven stijgen. Het stedelijk gebied zal zich daarom steeds verder uitbreiden. Hoewel de nadruk ligt op binnenstedelijke verdichting, is van compacte steden en dorpen in een open landschap geen sprake meer. Samen met omliggende kernen als Nieuwegein, Houten en Bithoven zal ook de stad Utrecht zich steeds meer ontwikkelen tot een ware metropoolregio, waarin de relatie tussen stad en landschap volledig verandert. Dit vraagt om een nieuwe benadering met een sterkere duiding van de Utrechtse buitengebieden en de kwaliteiten ervan. In plaats van een simpele stedenbouwkundige verkavelingsoefening, stelt Flux voor het gebied te ontwikkelen als landschapspark. Dit nieuwe landschapspark voor metropoolregio Utrecht noemen we Park Laagraven. De strategie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Van versnipperd groen naar 1 geheel

De landschappen in de provincie Utrecht zijn markant en gevarieerd, met het cultuurhistorisch waardevolle Groene Hart, het plasseengebied, de rivierenlandschappen en de Utrechtse Heuvelrug met zijn landgoederen en uitgestrekte bossen. Het gebied tussen Nieuwegein, Houten en Utrecht vormt een belangrijk schakel tussen deze verschillende landschappen. Het kan zich ontwikkelen tot een toegangspoort voor stadsbewoners om deze gebieden per fiets of te voet te bereiken. Echter, door groei van grootschalige infrastructuur, willekeurige toekenning van functies, verrommeling van het landschap en nieuwe stedelijke ontwikkelingen dreigt het gebied verder te versnipperen en uiteindelijk te verdwijnen. Het gebied manifesteert zich nu vooral als een restruimte en achterkant. Flux pleit voor een benadering waarin het gebied niet als een restruimte wordt beschouwd, maar als een werkelijke bestemming en een gebied met een sterke eigen identiteit. Door middel van deze aanpak kan het gebied gered worden van verdere woningbouwontwikkeling en ontstaat er een groengebied dat als long kan gaan fungeren voor omliggende stedelijke gebieden.

2. Een nieuw landschapspark voor Utrecht

Het gebied heeft potentie als nieuw landschapspark voor Utrecht, dat kan wedijveren met het Amsterdamse bos, Potsdam in Berlijn en het Parijse Bois de Boulogne. We zien een park voor ons met een sterke identiteit, een gevarieerd gebruik en een grote aantrekkingskracht als bestemming in de stad. Bewoners van Nieuwegein, Utrecht en Houten kunnen in dit centraal gelegen gebied uitwaaien, sporten en recreëren. Tegelijk

vormt het park een startpunt voor langere wandelingen en fietstochten naar de grotere landschappen als het Groene Hart, de Utrechtse Heuvelrug en het rivierenlandschap.

3. Productief en zuiverend park

Park Laagraven is een aantrekkelijk landschapspark, waarin verschillende functies en opgaven een plek krijgen. Zo zijn er recreatieve routes voor verschillend gebruik, zwemplekken aan zwemplassen, kanalen en allerlei sportvoorzieningen. De Hollandse waterlinie is een belangrijke cultuurhistorische drager van het park. Het park heeft daarnaast een belangrijke rol in het zuiveren van huishoudelijk afvalwater, het vasthouden van regenwater, het leveren van schoon drinkwater, het produceren van groente en fruit en het opwekken van energie. Er is ruimte voor zo'n 190 hectare voedselproductie, 12 windturbines en 150 hectare bos voor de opslag van CO2 en de productie van circulair bouw materiaal. Piekbuien van 50mm zijn geen probleem dankzij het 65 hectare grote retentiegebied. Het park houdt omliggende stedelijke gebieden droog bij piekbuien en levert in droge tijden water voor een leefbare stad. Het park wordt gemaakt op een circulaire wijze. Afgegraven grond wordt hergebruikt voor de gedeeltelijke overkapping van de A12. Door al deze functies en programma's in het landschapspark te concentreren, kunnen gevoelige landschappen in de regio bespaard blijven van deze ruimteclaims.,

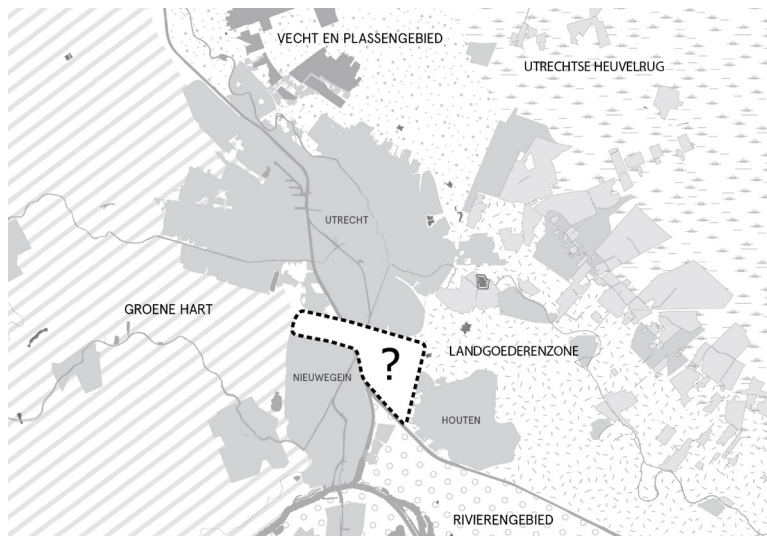
4. Woningbouw als motor voor ontwikkeling

De woningbouwopgave vormt een integraal onderdeel van de ontwikkeling van het landschapspark. Een deel van de opbrengsten uit de circa 15.000 woningen die hier gebouwd kunnen worden, wordt opgenomen in een parkfonds. Uit dit parkfonds kan het nieuwe Utrechtse landschapspark gefinancierd worden. De woningen krijgen een plek in de randen van het park en vormen een aantrekkelijke façade voor het park. Zowel Houten, Nieuwegein als Utrecht kunnen op deze manier uitbreiden met een aantrekkelijk adres aan een nieuw landschapspark. Naast deze dichtbebouwde stadsranden biedt het park de mogelijkheid voor een extensief woonmilieu in de vorm van kleinschalige zelfvoorzienende clusters natuur inclusieve woningbouw. De A12 vormt in de huidige situatie een barrière. Nieuwe overkappingen leggen de relatie met het landschapspark en bieden bovendien een nieuw maaiveld voor woningbouw. Ook buurten achter de snelweg krijgen zo een betere verbinding met het buitengebied.

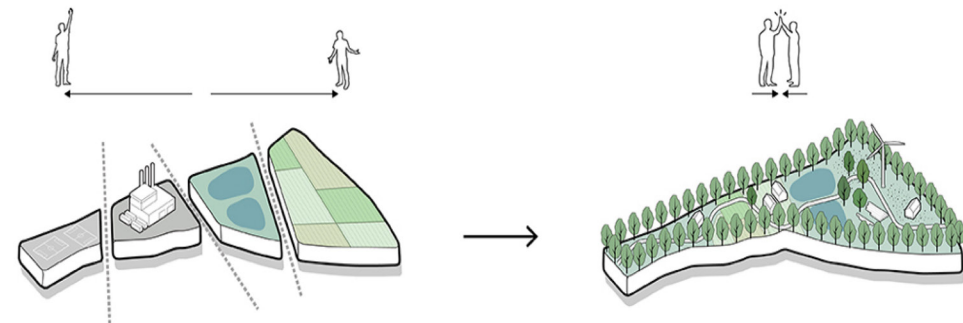
5. Voorkanten en nieuwe verbindingen

In het ontwerp is veel aandacht voor optimale verbindingen tussen stad en park. Er zijn bruggen over infrastructuur en markante entrees bieden toegang tot het park. Voor inwoners van stedelijke gebieden rondom zijn het gebied en ook de grotere landschappen ineens bereikbaar per fiets, wandelend of skatend. Er is een rijkdom aan routes voor fietsers, wandelaars, vogelaars, skaters. Er zijn speelplekken en zwemplassen.

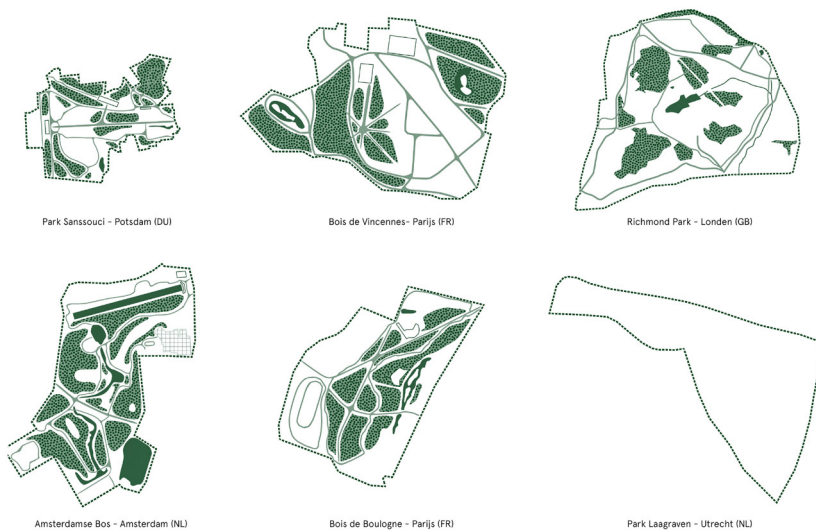
CONCEPT LANDSCHAPSPARK

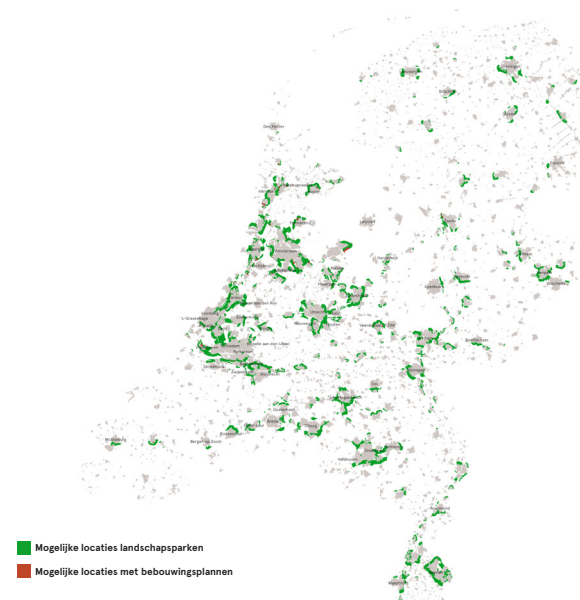
Het gebied tussen Utrecht, Houten en Nieuwegein als een verloren tussengebied dat dreigt opgeslokt te worden door de stad

Een nieuw landschapspark voor Metropoolregio Utrecht, van versnippering naar 1 geheel en van achterkant naar voorkant

Een schaalvergelijking met Europese landschapsparken laat de potentie zien van het gebied als nieuw landschapspark voor de metropoolregio Utrecht

Studie naar de condities voor potentiële landschapsparken in de stadsranden in Nederland, waaronder de A12 zone. De kaart laat een mogelijk nieuwe aanpak zien voor een combinatie van stad/land verbindingen en de woningbouwopgave in de stadsrand

PRODUCTIEF LANDSCHAP

VOEDSEL

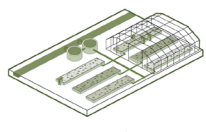
boomgaard

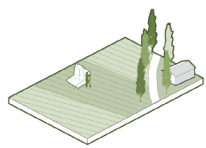
volkstuinten

voedselbos

aquaponics

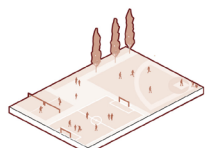

akkerbouw

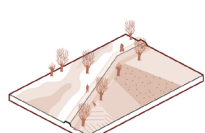

veeteelt

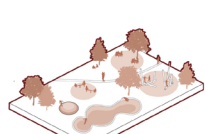
SPORT EN RECREATIE

sportvelden

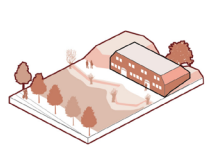
recreatie landschap

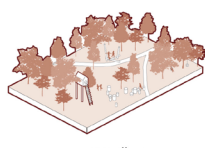
sport / speelplekken

ligweides en waterrecreatie

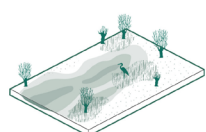

cultuurhistorische plekken
en wandelroutes

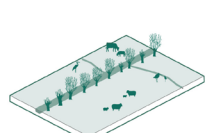

speelbos

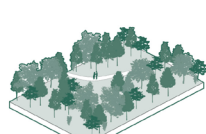
NATUUR

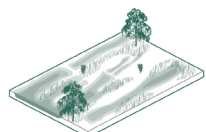
natte natuur

weide gebied

bosgebied

venig moeras gebied

WOONMILIEUS

groene stadswijken

natuurinclusieve stadscampus

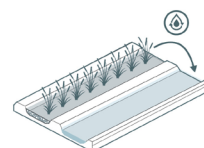

hoogstedelijke woontorens

landelijke woonclusters

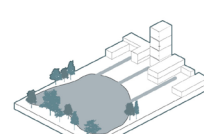
WATER

biologische waterzuivering

infiltratiestraten

inundatievelden

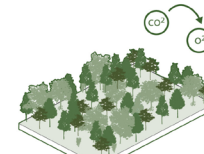
PRODUCTIE

productiebos

grondstoffen

luchtzuiverend bos

ENERGIE

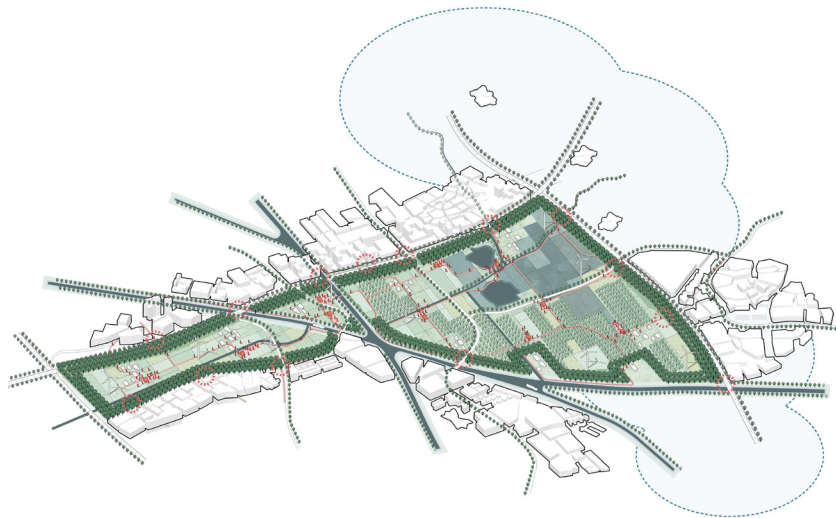
wind

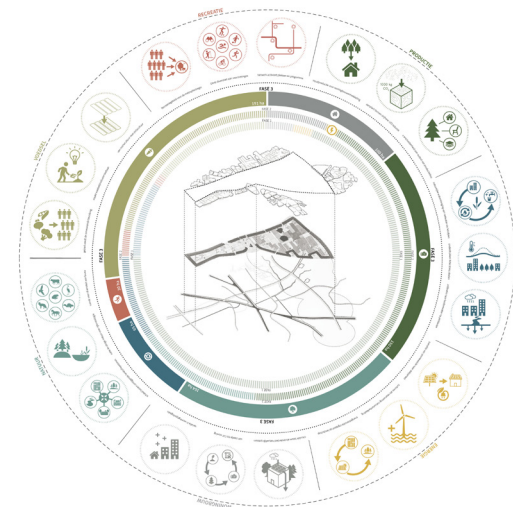
zon

biomassa

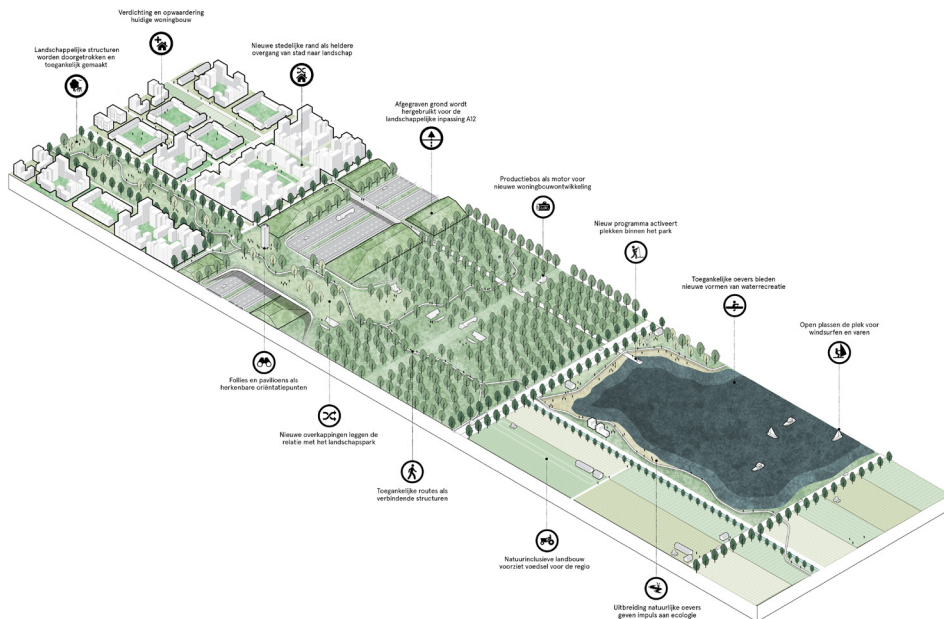

Een productief park met een sterke identiteit, een gevarieerd gebruik en een grote aantrekkingskracht als bestemming in de stad

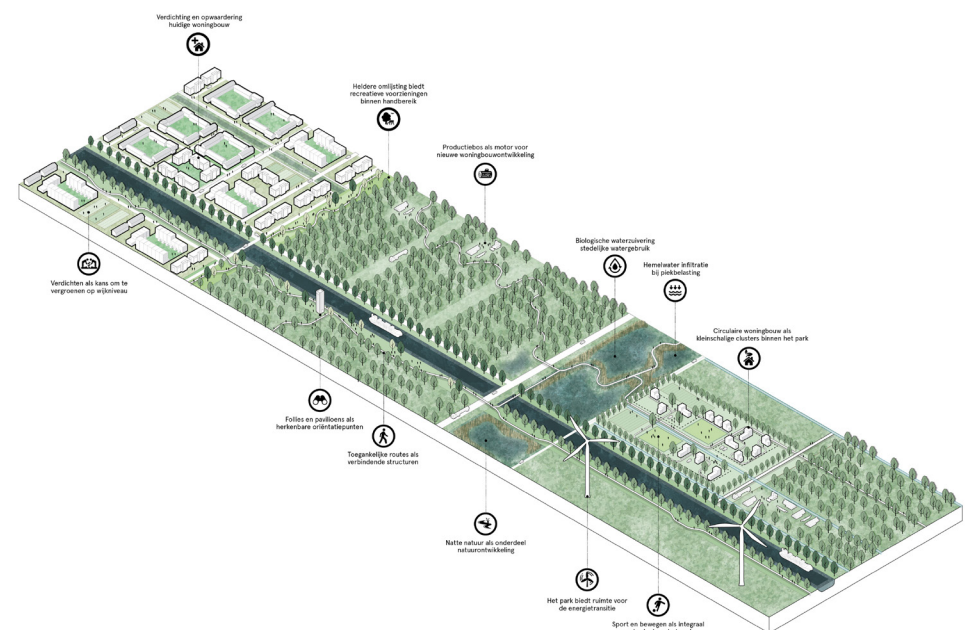

Park Laagraven is een aantrekkelijk landschapspark, waarin verschillende functies en opgaven een plek krijgen en wat kan groeien door de tijd

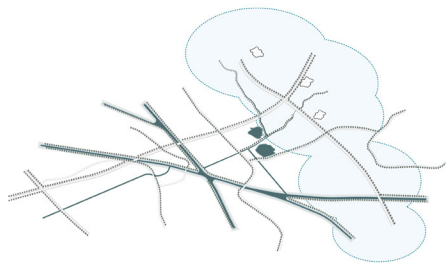
OVERGANG STAD-LANDSCHAP

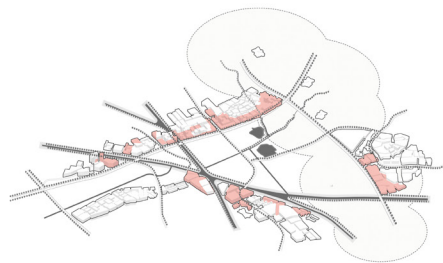
impressie van de nieuwe Utrechtse Stadsrand met een gedeeltelijke overkapping van de A12

impressie van de nieuwe parkrand met routes en kanalen als verbindende structuren

1. Landschappelijke structuren worden doorgetrokken en toegankelijk gemaakt

2. Zowel Houten, Nieuwegein als Utrecht heeft mogelijkheden voor nieuwe stedelijke ontwikkeling in de randen van het park

3. Aandacht voor optimale verbindingen tussen stad en park. Er zijn bruggen over infrastructuur en markante entrees bieden toegang tot het park

4. Een omlijsting van bos zorgt voor een heldere overgang tussen stad en park